

BESCHERMING VAN JONGEREN TEGEN TABAKSROOK EN ALCOHOL

Inspectie Consumptieproducten
Cédric Smits

Volksgezondheid
Veiligheid van de Voedselketen
Leefmilieu

- Cosmetica
- Tabaksproducten
- Soortgelijke producten (elektronische sigaretten, nicotine pouches, etc.)
- COVID controles (verleden) – binnenluchtkwaliteit (heden)

- **Rookverbod**
- **Verkoop tabak aan minderjarigen**
- **Verkoop alcohol aan minderjarigen**

- Informeren
- Controleren
- Verbaliseren

+ eventueel producten in beslag nemen

- Momenteel ongeveer 40-tal voltijdse controleurs, waarvan ieder zijn eigen expertisedomein heeft
- Controles worden zowel door 'jongere' als door 'oudere' gedaan op alle mogelijke uren van de dag / week
- Inzetten Mystery Shoppers (Sensibilisering, Naleving wetgeving, Efficiëntieverhoging, ...)

Opbouw presentatie

- I. Algemeen rookverbod
- II. Verkoop van alcohol aan minderjarigen
- III. Verkoop van tabak aan minderjarigen
- IV. Controle op een evenement

Algemeen rookverbod

De tabakscultuur gebouwen...
 De tabakscultuur gebouwen...
 De tabakscultuur gebouwen...

'Fors geïnvesteerd in terras, en nu deze extreme eisen'

1.100 cafés minder sinds rookverbod

Rokers achtervolgen cafécontroleur tot thuis

'Is dat hier dat die vent woont die 's nachts de discotheken controleert op het rookverbod?' Die vraag kregen de buren van een man die 'duidelijk met kwaad in de zin' voor de deur stond.

Het is maar één van de verhalen die de controleurs van Volksgezondheid kunnen vertellen over hun werk. 'In sommige cafés halen de klanten onmiddellijk hun GSM boven om een foto te maken. En we zullen rap ne keer uw nummerplaat opschrijven, ik heb een vriend bij de politie dus we weten uw adres wel te vinden, zeggen ze dan.' Om die reden vertellen ze hun verhaal ook liever niet met naam en toenaam in de krant.

'We hebben sinds de invoering van het algemeen rookverbod zo'n zestig

gevallen genoteerd van verbale agressie, vier regelrechte bedreigingen en drie gevallen waarbij er geduw en getrek aan te pas kwam', zegt Jan Eyckmans van de FOD Volksgezondheid, die een klacht tegen onbekenden indient voor de achtervolging. 'Op zeshonderd controles is dat niet zo veel, maar het gaat wel telkens om dezelfde soort cafés. Niet de typische volkscafés waar mensen komen voor hun pintje en hun sigaret, wel een harde kern van nachtcafés. Daar gaan we soms al uit voorzorg onder politiebegeleiding naartoe. Een pittige discussie, dat is geen probleem, we zijn er om uitleg te geven. Maar dit gaat er echt over. We zijn de weerstand stilaan beu. Ons doel is niet om cafés failliet te krijgen, wel om de volksgezondheid te beschermen.' (DPA)

Cafébazen boos over rondzendbrief Volksgezondheid

CAFÉBAAS SPANT RECHTSAAK IN NA BEZOEK INSPECTEUR VOLKSGEZONDHEID

«Boete voor leegmaken asbakken»

LEUVEN

Karim Benjelloun van café Plaza op de Oude Markt in Leuven kreeg donderdag een boete van de federale overheidsdienst Volksgezondheid, naar eigen zeggen omdat hij zijn asbakken van op het terras wilde leegmaken in zijn café. «Ongehoord», bliest de cafébaas. «Hier stap ik mee naar de rechtbank.»

Karim Benjelloun met zijn barman Jelle

Rookverbod zes maanden geleden ingevoerd

Cafébazen en sigarettensector lijden verliezen

Katern 2 pag. 1

Zes maanden geleden werd het rookverbod in de horeca van kracht, tijd dus voor een evaluatie. De Beiraand ging op kringgenoot in Zuid-Oost-Vlaanderen en wat blijkt: de meerderheid van de cafébazen kraant onder het verbod en in de lokale sigarettensector vielen al ontlagen. Uit een enquête van de Zottegemse LDO blijkt dat bijna negentig procent van de horeca-uitbaters financieel verlies lijdt. Bovendien blijven de niet-rokers weg, in tegenstelling tot wat werd verwacht. Volgens sommige cafébazen is de kans zelfs groot dat het rookverbod binnenkort nietig wordt verklaard.

Rookverbod nefast voor cafés overal in de wereld

- 3.000 pubs in Engeland en Wales sloten de deuren het voorbije jaar. Sinds het rookverbod in 2007 gingen er 4.148 pubs dicht en verloren 10.000 hun job. Elke week sluiten 40 pubs.
- 24 procent omzetsdaling noteerden de Spaanse cafés in de eerste drie maanden van dit jaar.
- 54 procent van de cafés in Nederland meldden in 2009 een omzetsdaling, één jaar na de invoering van het rookverbod. Nederland gaat de wetgeving aanpassen, net als Duitsland.
- In Ierland en Schotland zijn 11 procent minder pubs vier jaar na de invoering van het rookverbod.
- 35 procent daalde de omzet in de kleine cafés in Australië.
- 2.000 banen gingen er verloren in New York, meer dan een op de tien jobs. De omzet kelderde met 37 miljoen dollar (25,4 miljoen euro).

“Ijzersterk dossier tegen antirookwet”

Controle op rookverbod in cafés

Het carnavalsweekend werd door Volksgezondheid gebruikt om opnieuw enkele cafés te controleren op het naleven van het rookverbod. In de Koolstraat was er zo'n controle. Cafébazen reageren ver-

Donderdagavond in de Brugse Langestraat. De stamgasten genieten van een sigaret bij hun pint. 'Laat de boetes maar komen. In geen duizend jaar maak ik mijn café rookvrij', zegt Patrick (r.) van De Muppets.

“Den boom in met het rookverbod”

In de Brugse Langestraat wordt

willen. Laat de boetes maar komen. Nu is het hier teuminate rustig en gezellig.

Eén jaar rookverbod Cafés weigeren boetes te betalen

Oorspronkelijk: Wet van 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook
→ Verboden te roken in **gesloten ruimten** die voor het **publiek toegankelijk** zijn

Algemeen rookverbod pas van kracht sinds juli 2011 (uitzonderingen vernietigd door GWH)

! Ook e-sigaretten en waterpijpen vallen onder het algemeen rookverbod !

OPGELET: Wet van 26 maart 2024 tot wijziging van de wet van 22 december 2009 betreffende een regeling voor rookvrije plaatsen en ter bescherming van de bevolking tegen tabaksrook

Art. 3/1. § 1. Het is verboden te roken in openlucht op volgende publiek toegankelijke plaatsen:

- 1° attractieparken;
- 2° dierentuinen;
- 3° speelterreinen;
- 4° kinderboerderijen, enkel tijdens de openingsuren;
- 5° sportterreinen uitgezonderd tijdens muziekfestivals die over meerdere opeenvolgende dagen lopen op die terreinen.

Deze plaatsen dienen rookvrij te zijn.

Art. 3/2. § 1. Het is verboden te roken binnen een straal van 10 meter aan de in- en uitgangen van de volgende publiek toegankelijke plaatsen:

- 1° woonzorgcentra, centra voor kortverblijf, rust- en verzorgingstehuizen;
- 2° ziekenhuizen;
- 3° kinderdagverblijven;
- 4° buitenschoolse opvang;
- 5° scholen voor basisonderwijs, secundair onderwijs, hoger onderwijs en academies voor deeltijds kunstonderwijs;
- 6° openbare bibliotheken.

Deze zones dienen rookvrij te zijn en duidelijk te worden aangeduid door allerhande middelen die toelaten ze te situeren.

Verplichtingen organisator:

- Rookverbodstekens hangen (ingang + binnen)
- Asbakken / elementen die aanzetten tot roken verwijderen
- Klanten wijzen op het rookverbod

Mogelijke maatregelen:

- Waarschuwing
- Proces-verbaal met administratieve boete
- Doorverwijzing naar Parket voor herhaalde inbreuken

Wie?

- Zowel organisator als klant/fuifganger kunnen boete krijgen!

Een gesloten tent is als een lokaal. Er geldt een rookverbod.

Een plaats wordt niet beschouwd als 'gesloten' wanneer bijvoorbeeld min. één zijde volledig open is (kan ook plafond zijn). Er dient een voldoende circulatie aan (verse) lucht te zijn.

Onderste foto **momenteel** nog toegelaten: wat met plannen nieuwe federale regering?

Waarom zo inzetten op controles?

Passief roken = onvrijwillig inademen van tabaksrook

Secondhand Smoke

- Hoofdstroomrook: wat uitgeademd wordt door roker, 15 %
- Zijstroomrook: rook die vrijkomt door verbranding van uiteinde sigaret, goed voor 85 % van de rook in een kamer

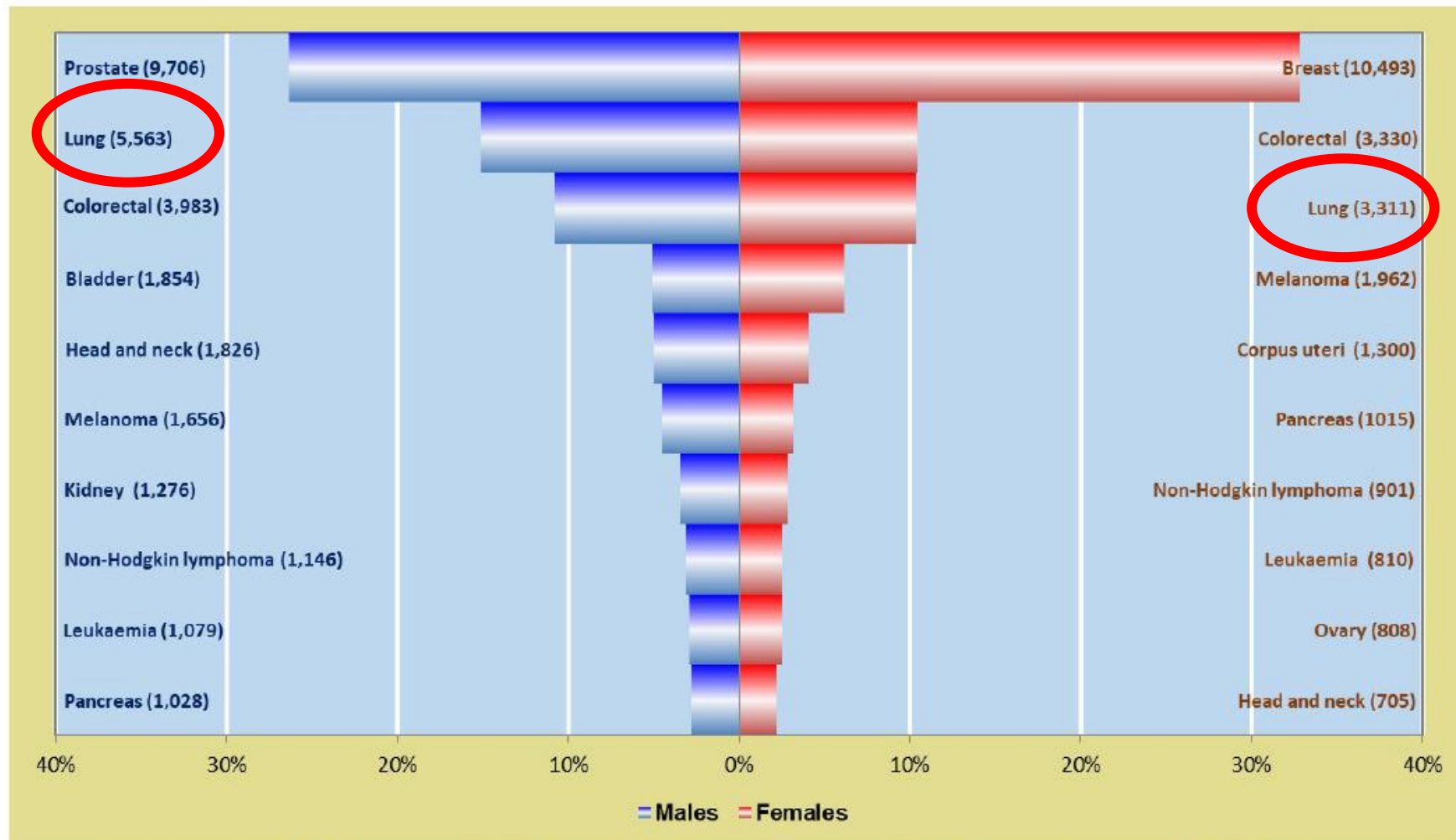
Zijstroomrook is 4 x zo toxisch als hoofdstroomrook !

Thirdhandsmoke

= schadelijke bestanddelen die in de kamer blijven hangen na het roken, blijven nog weken schadelijk

Wordt opgenomen via huid, mond en luchtwegen.

Tien meest frequente kankers in België in 2020

Figuur 1: Incidentie (absolute aantallen) van de 10 meest frequente kankers¹ in België, 2020. Op de x-as wordt de relatieve proportie (%) weergegeven t.o.v. alle nieuwe diagnoses van kanker¹.

Enkele cijfers uit 2024

Rookverbod	Controlepunten	Waarbij inbreuk
café	2.258	257
jeugdhuis	15	0
fuif	76	42
evenement	35	12
festival	12	9
andere	5.067	388
totaal	7.463	708

Verkoop alcohol aan minderjarigen

Artikel 6 §6 van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten:

Het is verboden om elke drank of product waarvan het effectief alcoholvolumegehalte hoger is dan 0,5 % vol, te verkopen, te schenken of aan te bieden aan minachttienjarigen.

In afwijking van het eerste lid mogen bieren en wijnen, zoals gedefinieerd in deze wet, verkocht, geserveerd of aangeboden worden aan plus-zestienjarigen met uitzondering van bier waaraan een gedistilleerde drank, of een aroma van een gedistilleerde drank, is toegevoegd.

De verantwoordelijke voor wiens rekening deze drank of dit product werd verkocht, geserveerd of aangeboden, kan eveneens aansprakelijk worden gesteld in geval van niet-naleving van dit verbod.

Wet van 24 januari 1977 definieert bier, wijn en gedistilleerde drank als volgt:

5° Bier: *de drank verkregen na alcoholische gisting van een wort hoofdzakelijk bereid uit zetmeel- en suikerhoudende grondstoffen, waarvan tenminste 60 % gerst- of tarwemout, alsmede hop, eventueel in verwerkte vorm, en brouwwater;*

6° Wijn: *drank gemaakt op basis van alcoholische vergisting van druiven (of eventueel andere vruchten) met een maximum alcoholpercentage van 15 % waaraan geen alcohol werd toegevoegd;*

7° Gedistilleerde drank: *een alcoholhoudende drank die bestemd is voor menselijke consumptie en die geproduceerd wordt door:*

- a) de distillatie van op natuurlijke wijze gegiste producten, al dan niet met toegevoegde aroma's;*
- b) de maceratie of soortgelijke bewerkingen van plantaardige materialen in ethylalcohol;*
- c) de toevoeging van aroma's, suikers of andere zoetstoffen, en/of landbouwproducten en/of voedingsmiddelen aan ethylalcohol."*

Vanaf 16 jaar

- Bier zonder toevoeging (ongeacht %)
- Pre-mix bier met fruitaroma / niet alc. drank
 - Maes Radler, Mazout, Kriek, ...
- Druivenwijn
 - Witte, Rosé, Rode, Mousserende, Parel, ...
- Vruchtenwijn
 - Appelwijn, Cider, ...
- Gearom. wijnbp. zonder toeg. alcohol
 - Sangria, Gluhwein, ...

→ Wijn max. 15% vol. alcohol

Vanaf 18 jaar

- Likeurwijn / natuurlijke zoete wijn
 - Porto, sherry, Madeira, ...
- Pre-mix bier met sterke drank
 - Desperados, Cubanisto, ...
- Gearom. wijnbp. met toeg. alcohol
 - Vermouth, Martini Bianco-Fiero-Royal, ...
- Sterke dranken
 - Vodka, Jenever, Gin, ...
- Likeur
 - Aperol, Campari, Flügel, ...

bier - bière

- Leffe
- Pils
- Jupiler
- Westmalle
- Corona (extra)
- Duvel
- Ginette
- Maes Radler
- Mazout
- Kriek
- Cherry Chouffe

wijn - vin

- Witte wijn - vin blanc
- Rosé wijn - vin rosé
- Rode wijn - vin rouge
- Mousseurde wijn - vin mousseux
- Parelwijn - vin pétillant
- Champagne
- Appelwijn - vin de pommes
- Cider - cidre (Somersby, Strongbow)
- Sangria
- Gluhwein - vin chaud
- Hugo
- Martini Bellini

- Porto
- Sherry
- Pineau de charentes
- Floc de Cascoque
- Madeira
- Marsala
- Moscatel
- Pisco
- Lillet
- Vermouth
- Martini Bianco
- Cubanisto
- Desperados Original 5,9%
- Desperados Mojito
- Jenever
- Gin
- Tequila
- Whisky
- Wodka
- Cognac
- Amaretto
- Jagermeister
- Triple sec
- Grand Marnier
- Flugel
- Eristoff Pink
- Ricard
- Aperol
- Smirnoff
- Bacardi
- Cointreau
- Pisang
- Passoa
- Baileys
- Boswandeling
- Limoncello
- Koffielikeur - liqueur de café
- Sake
- Hard Seltzers
- Campari
- Picon

De wet zegt:

‘Van elke persoon die alcohol/sterke drank wil kopen mag gevraagd worden zijn leeftijd aan te tonen’

- Identiteitskaart / Rijbewijs
- NMBS / De Lijn abonnement
- Bibliotheekkaart / Studentenkaart
- Digitaal: Its Me / Smartschool

Kortom elk document met foto en bewijs van leeftijd kan gebruikt worden.

Geen bewijs (bv. weigering) = geen verkoop

Foto's op gsm niet aanvaarden!

De verkoper en/of schenker is verantwoordelijk in geval van inbreuk.

Ook cafébaas, organiserende vereniging etc. kunnen verantwoordelijk worden gesteld.

Mogelijke maatregelen bij inbreuk(en):

- Waarschuwing
- Proces-verbaal met administratieve boete (vanaf 208 euro – 8000 euro, kan verhoogd worden bij recidive)
- Proces-verbaal met directe doorverwijzing naar Parket (bij zeer zware inbreuken of herhaalde inbreuken)

Enkele cijfers uit 2024

Verkoop alcohol	Controlepunten	Waarbij inbreuk
café	720	19
jeugdhuis	10	0
fuif	62	22
evenement	56	16
festival	15	3
Andere (supermarkt, dagwinkels, tankstations, etc.)	2.344	114
totaal	3.207	174

Verkoop tabak aan minderjarigen

Artikel 6 §4 van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten:

‘Het is verboden tabaksproducten aan te bieden of te verkopen aan minachttienjarigen. De verantwoordelijke voor wiens rekening dit product werd verkocht of aangeboden, kan eveneens aansprakelijk worden gesteld in geval van niet-naleving van dit verbod.’

‘Elke persoon die tabaksproducten verkoopt aan een jonge persoon die minder dan vijftientig jaar lijkt, moet van deze persoon eisen dat die aantoont dat de leeftijd van achttien jaar bereikt is.’

Waarom beschermen tegen tabaksgebruik?

- Zeer verslavend → Nicotine
- Zeer schadelijk → Jaarlijks ± 14.000 doden in België
- 50% van rokers sterft aan de gevolgen van roken

Waarom specifiek jongeren beschermen?

- >80% van de rokers beginnen te roken voor hun 18de
- Tabaksfabrikanten zijn en blijven gefocust op jongeren
 - Wegwerp e-sig met verschillende smaken → 20mg/ml
 - Veel namaak en illegale wegwerp vapes in omloop

Experts trekken aan alarmbel: “Zelfs op lagere scholen wordt nu gevapet”

© epa

Uit een bevraging bij meer dan 11.000 jongeren in Vlaanderen en Brussel blijkt dat vpen almaar populairder wordt, zelfs op lagere scholen. “Vapes zijn gifbommen voor onze kinderen”, zegt kankerspecialist Filip Lardon (UAntwerpen).

Kubra Mayda, Merel Gelders

Vrijdag 24 mei 2024 om 03:00

Onderzoeksresultaten vapes

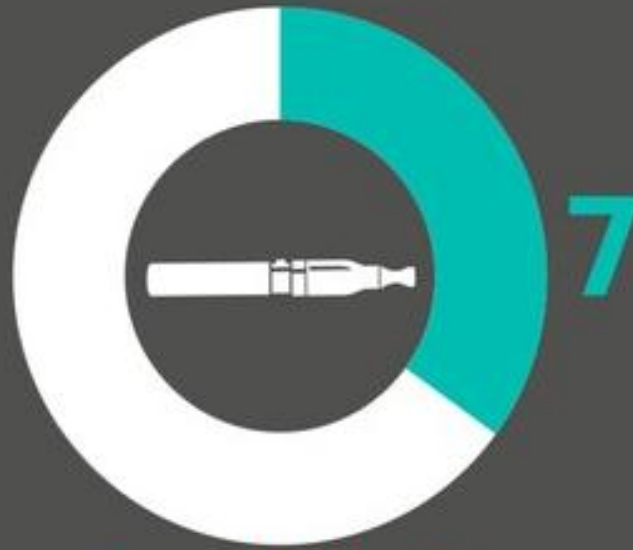

Alle 20 vapes hadden een grotere inhoud dan wettelijk is toegestaan

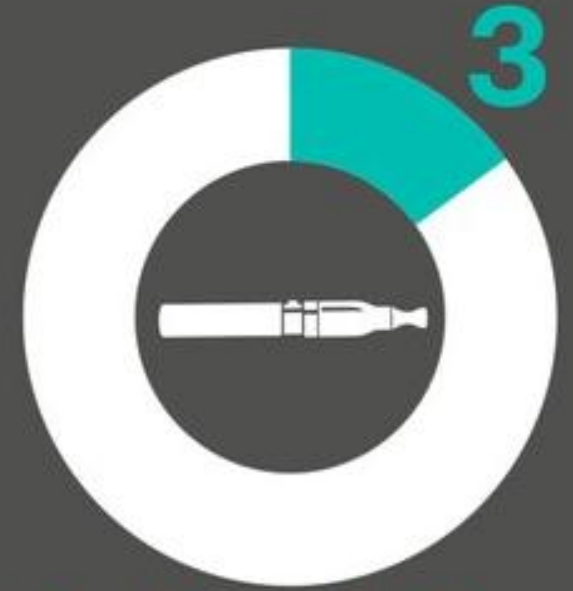
In verschillende vapes is ook **nikkel, aceton, ijzer, acroleïne, valeraldehyde en butyraldehyde aangetroffen**

Bevatten meer nicotine dan wettelijk is toegestaan

Formaldehyde aangetroffen

Lood aangetroffen

- Rookverbod (uitbreiding)
- Verbod op tabaksreclame
- Aanpakken verpakking: gezondheidswaarschuwingen; tabakstoplijn, foto's, neutrale verpakking, ...
- Verbod op sigaretten met smaak & technische elementen die de smaak kunnen aanpassen
- Verbod op roken in de wagen in aanwezigheid van kinderen
- Verbod op verkoop van tabaksproducten aan minderjarigen (+ leeftijdsbewijs vragen -25)
- Verbod op wegwerpvapes (01/01/25)
- Displayban (vanaf 01/04)
- Verbod op verkoop tabaksproducten in (grote) supermarkten
- Verbod op nicotinepouches

Controle op een evenement

- Is de organisatie op de hoogte van de wetgeving?
- Is er leeftijdscontrole aan de ingang?
- Met welk controlesysteem werkt men? (kleurenpolbandjes, stempel,...)
- Worden de fuivers geïnformeerd over het alcoholverbod d.m.v. bijvoorbeeld affiches?
- Wordt leeftijd gecontroleerd aan de taptogen?
- Wordt er gerookt? Hangen er rookverbodstekens?
- Worden rokers aangesproken door organisatie/security/vrijwilligers/fuifbuddie

→ **Wordt allemaal opgenomen in een eventueel PV**

Moeilijkheden tijdens controle

Geen identiteitsbewijs bij → wij contacteren de politie tot de leeftijd geverifieerd is van de jongere

Vervalsen leeftijd identiteitskaart → wij contacteren steeds politie wanneer we dit merken

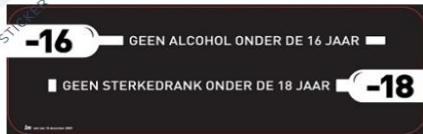
Doorgevers: achttienjarigen kopen bijvoorbeeld sterke drank voor hun minderjarige vrienden → ook doorgevers kunnen proces-verbaal krijgen

Gratis materiaal:

FOD Volksgezondheid (Rookverbodsstickers, folders, etc.)

VAD (stickers, affiches, folders, etc.)

-16 geen alcohol, -18 geen sterkedrank - Zelfklever uitgaan (gratis)

Deze zelfklever geeft de leeftijdsgrenzen aan voor de verkoop van alcohol. Te gebruiken in het uitgaansleven (festivals, clubs, danscafés...)

[Meer informatie](#) >

AFFICHE

Affiche Begin niet te vroeg - Pinkje

Sensibiliseer jongeren op café of in het uitgaan over de leeftijdsgrenzen voor alcohol. De affiche benoemt ook dat het verboden is alcohol door te geven aan minderjarigen.

[Meer informatie](#) >

AFFICHE

Affiche Begin niet te vroeg - Feestje

Sensibiliseer jongeren op café of in het uitgaan over de leeftijdsgrenzen voor alcohol.

[Meer informatie](#) >

Meer info / vragen?

 www.health.belgium.be

 cedric.smits@health.fgov.be
apf.inspec@health.fgov.be

 02 524 74 17

Volksgezondheid
Veiligheid van de Voedselketen
Leefmilieu